

Leonardo mester már hónapok óta festette az Utolsó vacsora képét a Santa Mária delle Grazie kolostor ebédlőtermében, de még mindig nem készült el a freskó. A házbeliek számára mindig talált valami magyarázatot a késésre, a legtöbbször azt, hogy nincs alkalmas modellje, akiről ennek vagy annak az apostolnak az alakját megfesthetné. Mennyi ideje is, hogy Jézust megfestette a hatalmas freskó közepén? Egy éve, két éve? Maga sem tudta már pontosan. Jól tudta, közelgő húsvéti ünnepekre a képnek készen kell lennie, a megbízatás és saját ígérete szerint. S most úgy érezte, a legnehezebb részhez érkezett.

- Hogyan fesse meg Júdást, az árulás és a gonoszság szimbólumát, akit a pokol fenekére taszított átkozott bűne, Mesterének elárulása. Hogyan fesse meg modell nélkül? – mondogatta hangosan, amikor azt kérdezték, mikor fejezi be a festést.

- Talán valamelyik ördögfiókat felkérhetné, hogy üljön neked modellt – tréfálkozott Fra Bartolomeo, aki mindennap bekíváncsiskodott a terembe megnézni, hol tart a munka.

- Elhallgass, mert mindjárt téged festelek meg Júdásnak... - mondta bosszúsan Leonardo. – De várj csak, nem is olyan rossz ötlet ez az ördögfióka... Azt mondják, van a külvárosban egy, a „Hét ördöghöz” címzett mulató. Ott iszik a város söpredéke, alja. Hátha találunk ott egy szegény ördögöt...

- Ha oda akarsz menni, vigyél magaddal egy csapat katonát is, nehogy megöljenek, ha előkelő ruhádban beállítasz – tanácsolta a kistermetű, nem éppen mutatós külsejű barát.

- Semmi katonaság, te is velem jössze, mert a barátokat tisztelik még az ördögök is! Védelmünkre velünk jön Eligio is.

Fra Bartolomeo nem nagyon tetszett a dolog, de nem mert Leonardo mesternek ellentmondani. Különbösen is jót tesz egy kis tapasztalat a bűntanyán, gondolta magában.

Estefelé hárman, egyszerű, kopottas ruhába öltözve elindultak a hírhedt „Sette Diaboli” kocsmá felé. Szűk sikátorokban gyalogoltak, gyanús alakok tűntek fel jobbra is, balra is, de úgy látszik, nem sokat néztek ki belőlük, különösen az ócska ruhájú barátból, aki koldulni szokott, így aztán épségben megérkeztek a kocsmá ajtajához. Megálltak egy pillanatra. Azon tanakodtak, hogyan, milyen ürüggyel lépjenek be az ördögtanyára. S akkor hirtelen feltárult a mulató ajtaja, s a borgőzös homályban két markos legény valakit tuszkolt kifelé. Aztán nagyot löktek az ismeretlen, úgyhogy az illető szinte repülve hullott eljűk a piszkos kövezetre. Fra Bartolomeo hajolt le elsőnek hozzá, s kisvártatva azt mondta:

- Tökrészes, egyhamar aligha tud talpra állni. Mit csináljunk vele?

Leonardo is feléje hajolt, és hosszasan nézte a meggyötört véres arcot, amelyet alkohol idézte firtorok és távoli elmosódó fények csak még csúfosabbra rajzoltak. Nemsokára megszólalt a festő:

- Igen, jó lesz Júdásnak. Vigyük haza ezt az embert,, Eligio és Bartolomeo átkartolták a szerencsétlent, és inkább vitték, mint támogatták egész úton.

- Lefekhetek mindnyájan! Ez a részeg legény meg majd elalszik az egyik cellában – mondta a mester, amikor a kolostorba értek.

- Reggelre kicsit ki fog tisztulni a feje, s még hálás is lesz, hogy kihoztuk a pokolból.

Leonardónak igaza lett. Reggelre a fiatalember kijózanodott, de világfájdalmas hangulata nem múlt el. Evett valami keveset, és a művész kérésére kíváncsorgott a refektóriumba, leült a kikészített karosszékbe, a festő pedig azonnal munkához látott, hogy lehetőleg még az éjszakai ivászat nyomait tükröző arcával mintázza meg Júdás arcát.

Közben az ifjú agya egyre inkább kitisztult:

- Honnét hoztatok ide? – kérdezte a művészt.
- A pokolból – válaszolt Leonardo. – Maradj nyugodtan a széken, ne mozogj, képet festek rólad! Itt senki sem bánt, még pénzt is kereshetsz, ha néhány hétig kitartasz...

- A pokolból – motyogta az ifjú -, a pokolból... És nézte, nézte hosszasan az Utolsó vacsora asztalánál ülő erőteljes, szelíd férfi, Jézus arcát...

Másnap délelőtt Leonardo da Vinci arra lett figyelmes, hogy a modellt ülő fiatalember sűrű könnyeket hullat, és fürkészve, szinte révülten bámulja Jézus arcát. Egyszerre csak megkérdezi a mestert:

- Ki az, ki az ott az asztalnál? Leonardo mester, mondd meg!

- Hát nem ismered? – válaszolt a művész. – Jézus, a Mester.

- Nem úgy értem! Kiről festetted, azt mondd meg nekem?!

- Nem tudom már, - felelte a festő – a mariatban találkoztam azzal az ifjúval, aki modellt ült hozzá. Azóta sem láttam...

S akkor Leonardo előtt hirtelen felködlött a hajdani ifjú arca, akiről Jézust festette. A kijózanodott fiatal arcon kezdte felismerni annak a „másiknak” az arcvonásait...

- Ne bámulj így rám! – kiáltott a széken ülő ember. – Igen, én vagyok az a Jézus... nem akarok Júdás lenni... Én vagyok Marcello, a Jézus... további szavait elnyelte jangos zokogása.

Leonardo csöndesen odalépett melléje és megölelte:

- Megismertelek – mondta halkán, és elfordította a fejét, hogy Marcello ne lássa szomorú arcát.

- Ne sírj fiam, vagyis hogy csak sírjál... és nézd, nézd azt a régi arcot! S lassan újra olyanná lehetsz, mint akkor...

Az ifjú nem akart többé Júdásként modellt ülni. De ott maradt Leonardo mellett, hogy szolgálja egész életében. Napokon keresztül bejárt a refektóriumba, csöndben leült a kép előtt, és hosszasan nézte „Jézus” arcát.

Hát, íme ez a története annak, hogy Leonardo da Vinci miért nem tudta egészen ördöginek ábrázolni Júdást, az árulót...

(ismeretlen szerző)